

‘Ofa’i Sam mo Charlie ‘a Pudding

Fa’u ‘e John Carr
Tā fakatātā ‘e Mike Wilkin

‘Ofa’i ‘e
Sam mo Charlie
‘a Pudding

Vahe 1

Na'e to'o hake 'e Sam 'a e me'i sōsisi mei he'ene sanuisi' 'o tukuhiho 'i lalo 'i he vaha'a 'o hono ongo va'e'. Na'e fakatokanga'i atu 'e Charlie 'o ne tatali pē. Na'e 'ikai loto ia ke vahe'i atu ha konga 'ene me'akai ho'ataa' ke laku he kelekele' kae'oua kuo mahino pē 'e 'asi mai 'a e pusi'.

Na'a' na fakatou sio atu ki he ki'i va'e lanu kelo mo 'uli'uli 'oku kakapa hake mei he lalo sitepu na'a' na hekeheka ai', 'o ngoto hifo e pesipesi' ki he konga sōsisi' 'o toho'i fakafoki atu ki he lalo sitepu'.

"Sio ki hē!" ko Sam atu ia, "Na'a' ku 'osi talaatu 'oku 'i heni. 'Oku 'i heni ma'u pē ia he taimi kai ho'ataa'".

Na'e kata pē 'a Charlie 'o ne sio atu ki he punou hifo 'a Sam 'o fakasio hifo he lalo sitepu'.

"Ha'u, pute, pute, pute," ko e ui atu ia 'e Sam 'a e pusi' ke ha'u 'i hono le'o uiui', "Ha'u, pute, pute, pute."

Na'e kata 'a Charlie ia mo ne pehē atu, "E 'ikai ke ha'u ia kapau te ke ui pehe'i hono hingoa'. Ko e pusi ka 'oku 'ikai ko ha puteni. Sio mai, ko e me'a eni 'e toki fie ha'u ai ki tu'a'."

Na'e to'o hake 'e Charlie e me'i ika mei he'ene sanuisi' 'o tuku hifo ki lalo he kelekele' 'i ha mita 'e ua 'i mu'a. Na'e 'ikai hano taimi 'a 'ene tali', kuo 'asi hake 'a e ongo fo'i mata fōlalahi 'e ua he tafa'aki sitepu'. Na'e oloolo māmālie hake ki he me'i ika' 'o pukepuke'aki 'a hono va'e 'e taha ka ne u'u.

“Oku sai'ia ange 'a e fanga pusi' ia he ika', 'i he puteni'”, ko Charlie atu ia.

Na'e siosio atu pē 'a Sam 'o tali ke tuku taha 'a e tokanga 'a e pusi' ki he me'i ika', pea' ne toki tu'u māmālie hake 'o ala atu. Na'e sio hake 'a e pusi' mo fai pē 'ene kai' pea ala hifo 'a Sam ki hono kia' pea 'ikai pē ha'ane ngaue. Na'a' ne amoamohi māmālie 'a hono fulufulu' 'o kuikui hifo ai pē 'a e pusi' mo ne ki'i malimali.

“Sio ange.. pute, pute” ko Sam atu ia. “Na'a' ku 'osi 'ilo ko au teu fuofua amoamohi koe'. Pea teu ui ai leva koe ko Pudding.”

Vahe 2

Ko e nofo'anga 'o Pudding 'a e 'apiako'. Talu 'a hono li'aki ia mo 'ene nofo he lalofale sipoti', neongo 'a 'ene efua mo fakapo'uli'.

Tukukehe ange 'a e me'akai na'e fafanga'aki ia 'e Sam mo Charlie 'i he taimi kai ho'ataa', ko e ma'u'anga me'akai 'a Pudding ko e tufi holo pē mo e me'a 'e ma'u 'i he'ene 'āhua holo he po'uli'. Ko hono inu'anga' ko e pēsoni na'e 'omai 'e Sam mei 'api pea na'e tohi'i 'e Charlie 'a e "Pudding" ai. Pea meimei he 'aho kotoa pē, 'oku ohu 'e he taha 'o e fānauako' 'a e vai mei he inu'anga vai'.

Ka ko Sam pē mo Charlie na'e lata mo falala ki ai 'a Pudding, pea na'e fa'a ta'elata he 'ikai ke fai ha ako he uike'eni'.

Ka ko e taimi fakata'elata taha' 'a e tutuku 'a e ako'. Na'e ha'u 'a Sam mo Charlie 'o 'omai 'a 'ene me'akai' mo fakatalanoa ange ki ai he ngaahi 'aho 'oku' na 'aluange ai 'o sikeitipooti he mala'e tenisi 'i he 'apiako'.

Vahe 3

Pea na'a' ne pehē ko e 'aho eni 'e hoko ai e me'a ko ia'. Ko 'ene fanongo atu pē ki he ngahaha mai 'a e sikeitipooti' he mala'e tenisi', na'a' ne lele fakato'oto'o atu mei he lalo fale sipoti' ke fe'iloaki mo hono ongo kaume'a'.

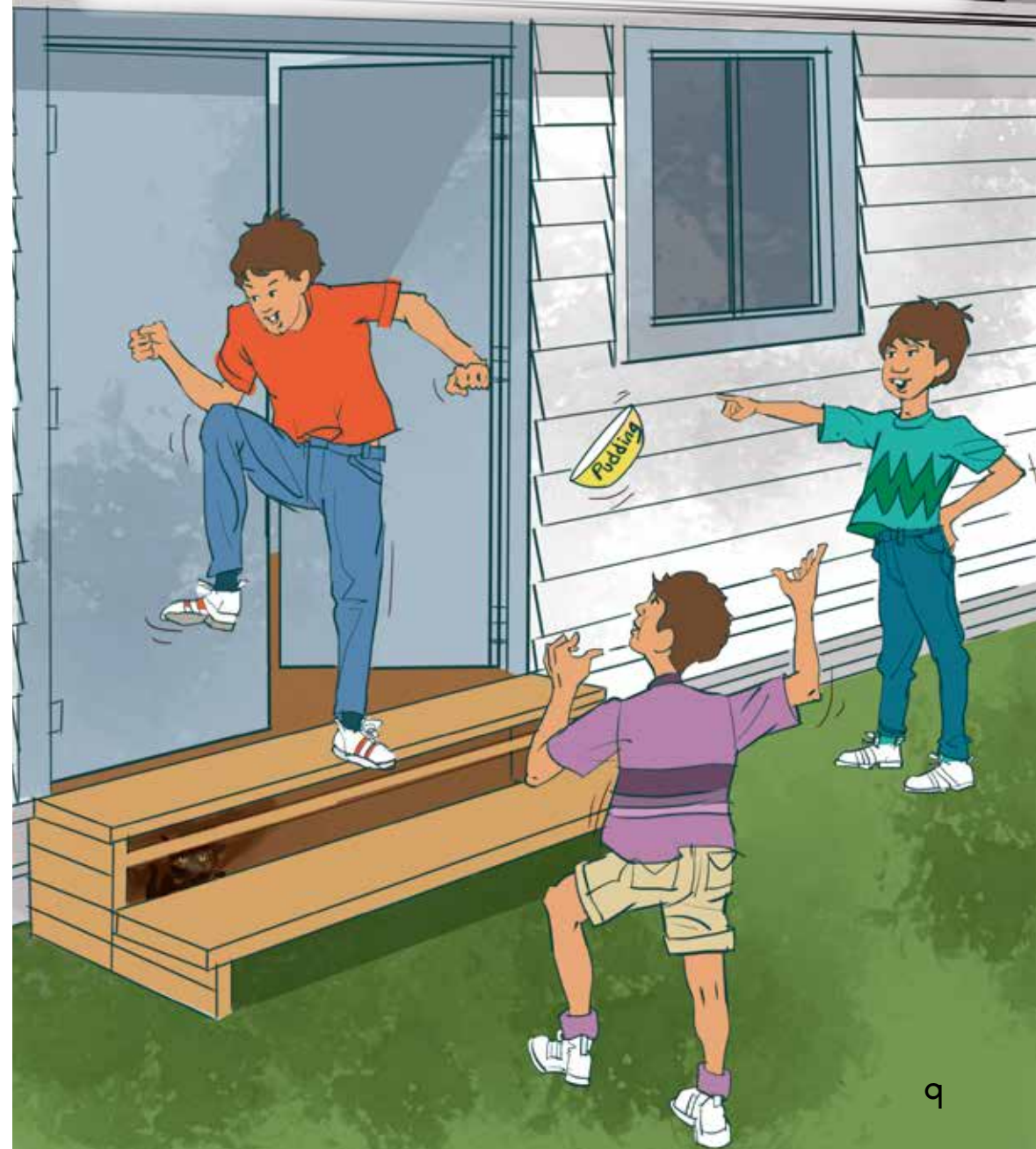
Ka na'a' ne to e tafoki 'o foki fakavave ki he lalo fale' he na'e 'ikai ko Sam ia mo Charlie, ka ko e tamaiki kehe 'e toko tolu pea 'ilo 'e Pudding, 'e 'i ai e me'a lahi 'e hoko.

Na'e 'osi sio foki he toko tolu' ni kimu'a, he na'a' nau tolomaka'i ia he tutuku 'a e ako' na'e toki 'osi' pea' nau kakata 'i he'ene hola 'o toi'.

Na'e tokoto hifo 'a Pudding 'o toi he lalo fale' 'o ne faka'amu pē na'e 'ikai ke fakatokanga'i ange ia, ka 'i he'ene fanongo atu pē kuo' nau hua'i 'ene pēsoni inu', na'a' ne 'ilo kuo' nau 'osi fakatokanga'i.

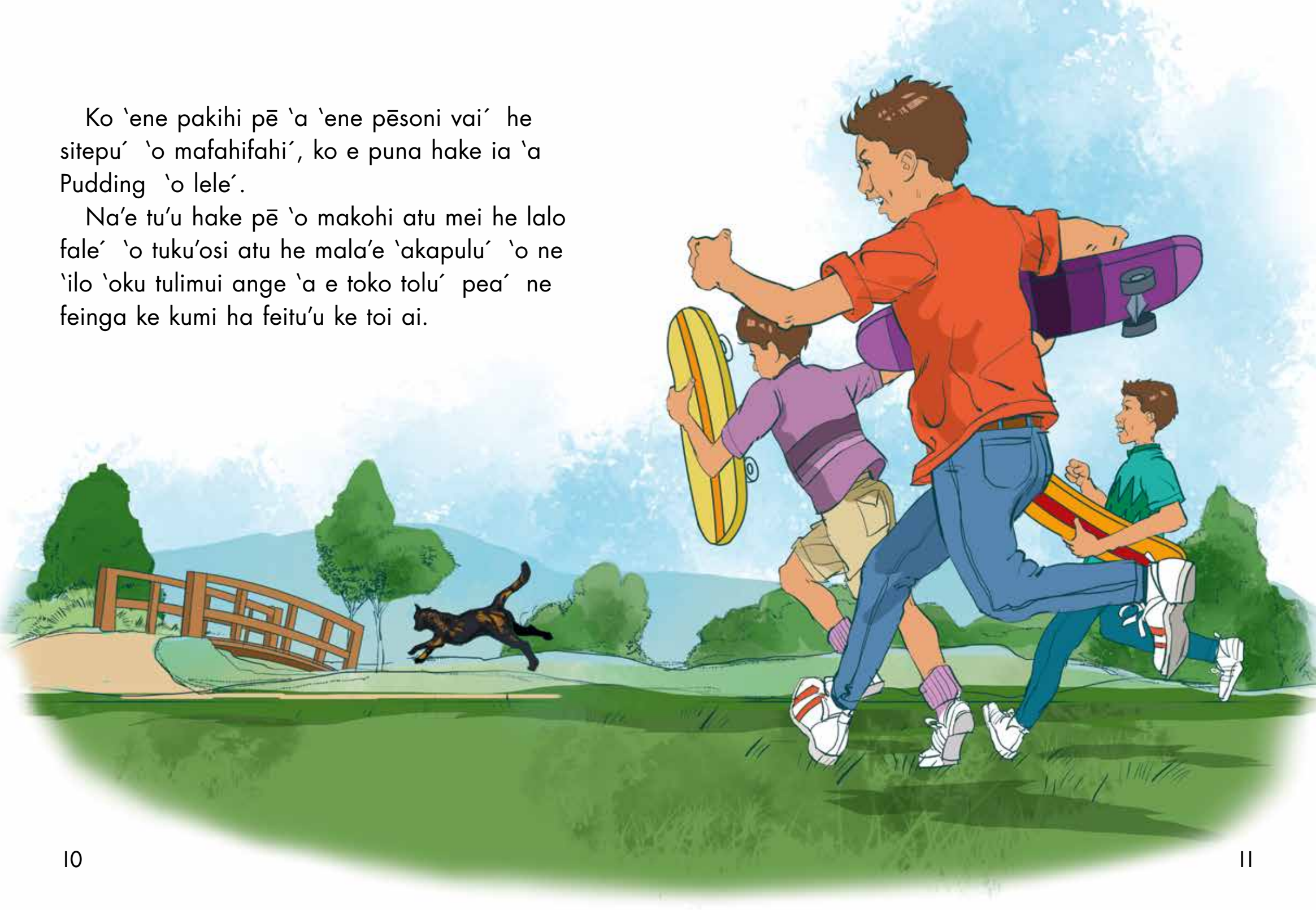
"Sio mai ki heni. Ko e pēsoni vai eni 'a Pudding" ko e ui atu ia 'a e tokotaha. "Sai he ko 'eni kuo 'osi maha pea 'ikai ha'ane vai ke inu."

" 'Oku 'ikai ko ha inu'anga vai," ko e tali atu ia 'e he tokotaha, "ko e fo'i filisipī. Sio mai kau fakahinohino atu."

Ko 'ene pakihi pē 'a 'ene pēsoni vai' he sitepu' 'o mafahifahi', ko e puna hake ia 'a Pudding 'o lele'.

Na'e tu'u hake pē 'o makohi atu mei he lalo fale' 'o tuku'osi atu he mala'e 'akapulu' 'o ne 'ilo 'oku tulimui ange 'a e toko tolu' pea' ne feinga ke kumi ha feitu'u ke toi ai.

Vahe 4

Na'e mate he ilifia' pea feinga ke fakatau 'ene mānava', 'o ne tokoto hifo he fakapo'upo'uli'. Na'a' ne sio atu 'oku maamangia mai 'a e ngata'anga 'o e paipa fakatafe vai na'a' ne toi ai' pea' ne fanongo atu foki ki he tatafe 'a e vai he ki'i vaitafe'.

Na'e 'asi hifo 'a e mata e tokotaha he mui'i paipa fakatafe vai' fakataha mo ha fo'i kaila le'olahi.

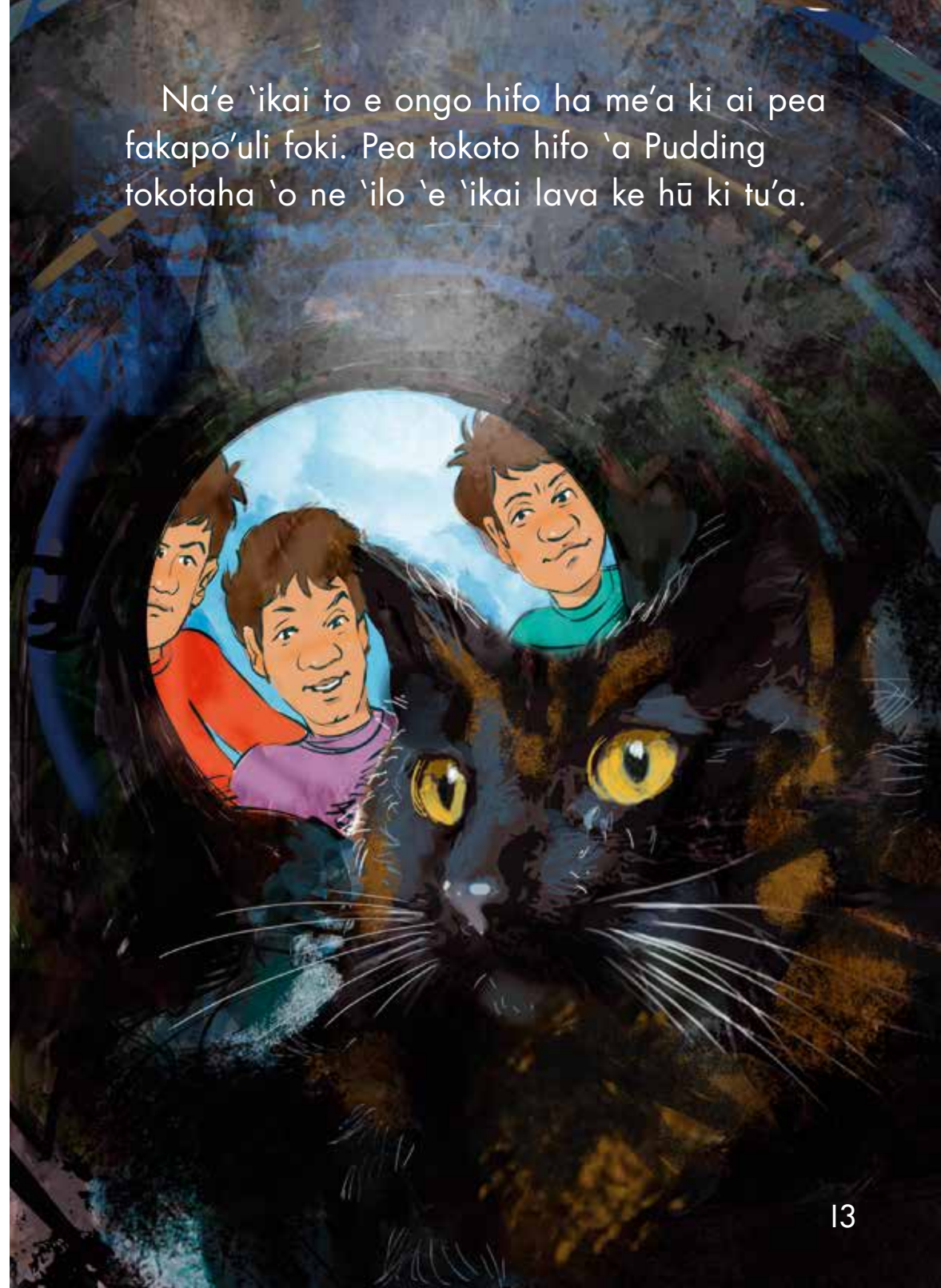
“Ei, 'oku' ou tui 'oku 'i he loto fakatafe ko 'eni' he 'oku 'asi hono topuva'e' 'oku hū ki he loto fakatafe'”.

Na'e toe 'asi hake mo e ongo mata kehe 'e ua 'i he mui'i fakatafe' 'o mapuni ai mo fakapo'uli e loto fakatafe'.

“Ha'u pusi, Ha'u ketau va'inga.”

Na'e 'ikai to e ngāue 'a Pudding. Na'e fu'u fāsi'i 'a e paipa fakatafe' ke lava 'o hao hifo ai ha taha pea' ne pehē ke nofo ma'u 'o tali kenau ō pea toki feinga ke hola. Ka na'e ongo hifo 'a hono teka'i hake ha fu'u maka ia 'o tapuni'i 'aki 'a e tafenga vai'.

Na'e 'ikai to e ongo hifo ha me'a ki ai pea fakapo'uli foki. Pea tokoto hifo 'a Pudding tokotaha 'o ne 'ilo 'e 'ikai lava ke hū ki tu'a.

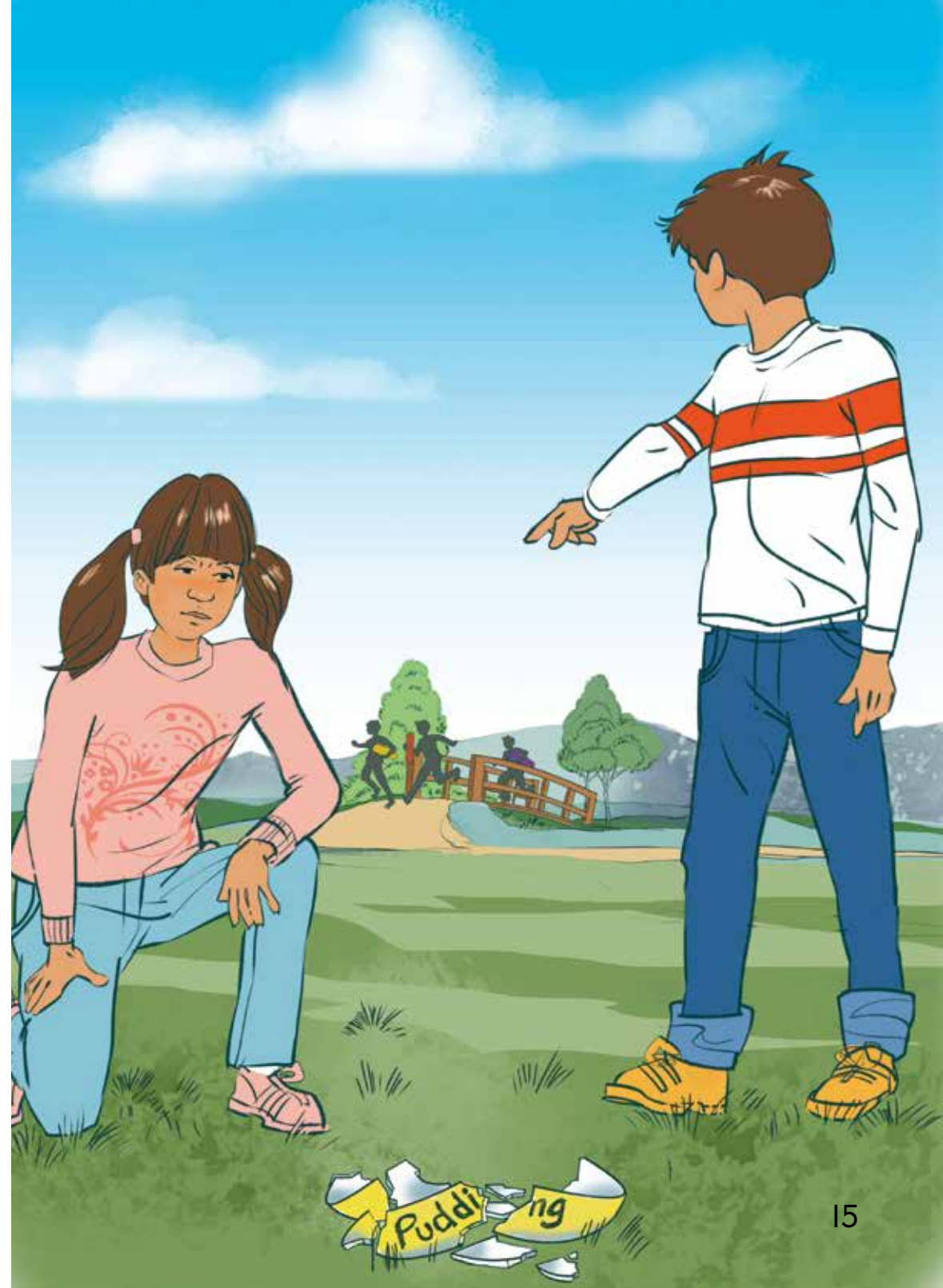
Vahe 5

Na'e loto mamahi 'a Sam mo Charlie he na'a' na o atu ki he 'apiako' 'o vakai 'a Pudding ka na'e 'ikai kena sio ki ai. Na'a' na hoha'a foki he'ena 'ilo atu kuo 'osi mafahifahi 'a e pēsoni inu 'a Pudding.

Na'e sio atu 'a Charlie ki he tafa'aki mala'e 'akapulu' 'oku lele hake 'a e kau tautehina 'e toko tolu 'o e fāmili Burton 'i he hala fakakavakava he funga tongo'. Na'a' na 'ilo 'a e kau tautehina Burton mei he ako' pea na'a' ne toe 'ilo pē foki 'e 'i ai 'a 'enau pau'u 'e fai he feitu'u kotoa pē tenau 'i ai.

Na'e a'u atu 'a Siale mo Sam ki he vaitafe' fakataha mo e tō hifo ha 'uha, ka na'e lahi ange 'ena tokanga kia Pudding neongo 'a e 'uho'uha'. Kuo 'osi puli foki 'a e kau tautehina Burton ia ka na'e 'ilonga pē na'a' nau 'i ai.

Na'e 'asi e 'alu'anga he pelepela' 'o na muimui atu ai 'o fakatokanga'i 'a e fakatafe' 'oku tāpuni'aki 'a e fu'u maka. Pea fakatokanga'i hifo 'e Sam 'i he pelepela' 'oku 'i ai 'a e pesipesi 'o hu'u atu ki he fakatafe'.

“Oku pau pē ‘oku tāpuni’i ‘a Pudding he loto fakatafe’,” ko Charlie atu ia. “Ta le’ei fakavavevave ‘a e fu’u maka’ na’a’ fonu vai ‘a e fakatafe’.

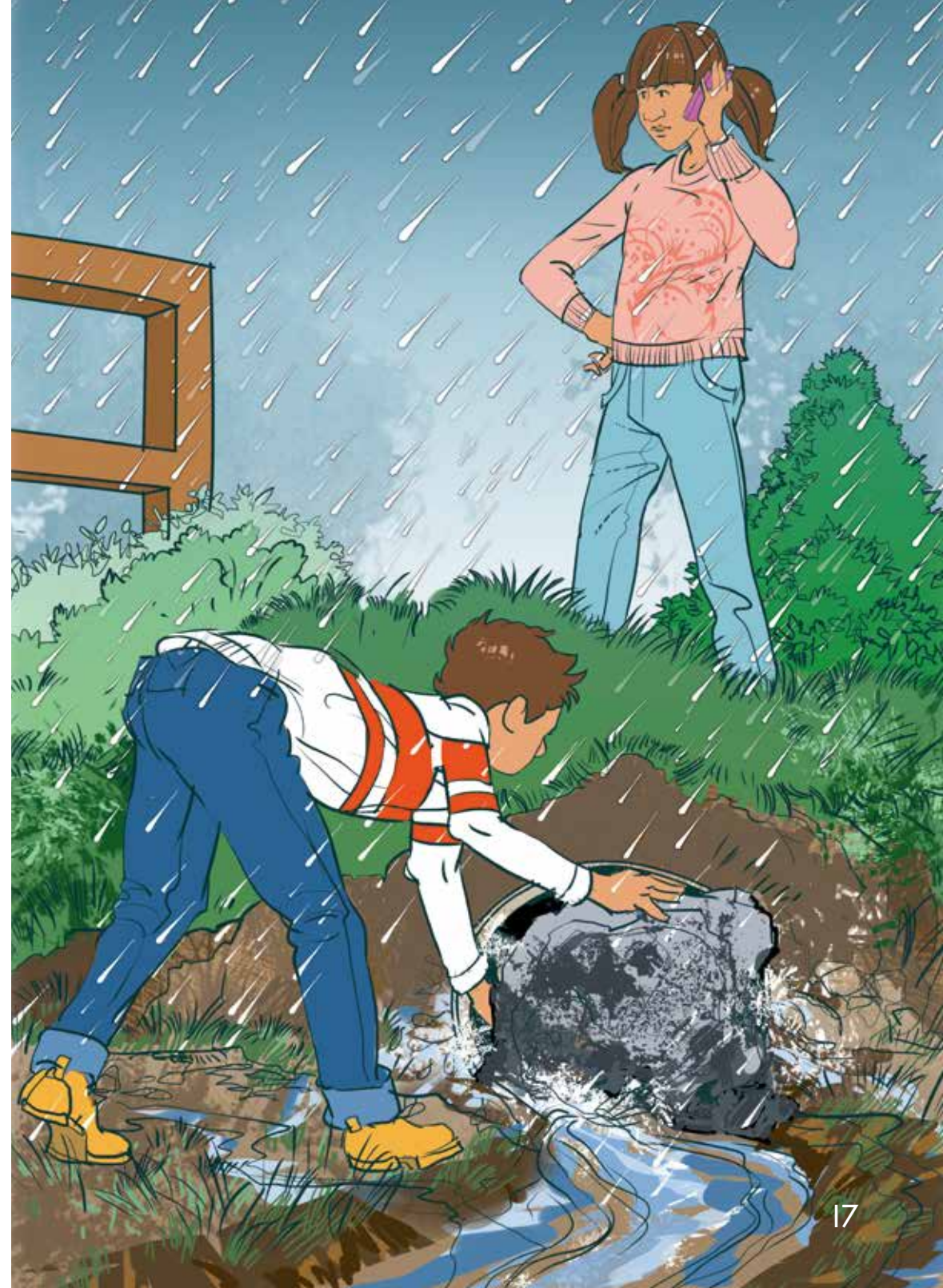
Na’a’ na feinga ke le’ei e fu’u maka’ ka na’e ‘ikai lava he na’e hekeheke ‘a hona tu’u’anga’ koe’uhi ko e pelepela’.

Lolotonga ‘a ‘ena fetakai mo e fu’u maka’, na’a’ na fanongo atu ki he tangi mai ‘a e pusi’ mei he loto fakatafe’.

“Ko Pudding!”, ko e kaila atu ia ‘a Charlie.” ‘E fiema’u ha me’a ‘oku ivi lahi ange ke lava ‘o le’ei ‘aki ‘a e fu’u maka’!”

“‘Io, ‘oku’ ou ma’u heni ‘a e me’angāue ke lava ‘o fai’aki,” ko Sam ange ia pea’ ne ala hifo ki hono kato mui’.

Na’e kohu ‘a Charlie ia ko e fieoli pē ‘a Sam ka na’a’ ne toho’i hake ‘ene telefoni to’oto’o’ mei hono kato’, ‘o ne toutou lomi’i hifo pea hiki’i hake ‘o lea atu, “Ko e SPCA ena?” ko ‘ene ‘eke’ atu ia.

Vahe 6

'I he loto paipa fakatafe', na'e fanongo atu 'a Pudding ki he feinga 'a Charlie mo Sam ke le'ei 'a e fu'u maka'. Na'e kamata ke lahi māmālie 'a e tafe 'a e vai' he loto paipa fakatafe'. Ko e ki'i vai si'i na'e kamata'aki', ka kuo faka'au pē ke to e lahi ange 'o kamata ke a'u hake ki he fulufulu hono lalo kete'.

Na'e fanongo atu pē 'a Pudding ki he ui mai 'a Sam mo Charlie lolotonga 'a 'ena feinga ke le'ei hake 'a e fu'u maka'.

“Oua te ke hoha'a ki ha me'a Pudding, ko naua ange ia. 'E vave' ni pē ha'o hū mai ki tu'a.”

Ka na'e 'ikai 'ilo 'e Pudding pe 'e mo'oni ia pe 'ikai. 'I he a'u hake 'a e vai' ki hono kia', na'a' ne ongo'i ha le'o matolu ange ia 'o ha tokotaha kehe.

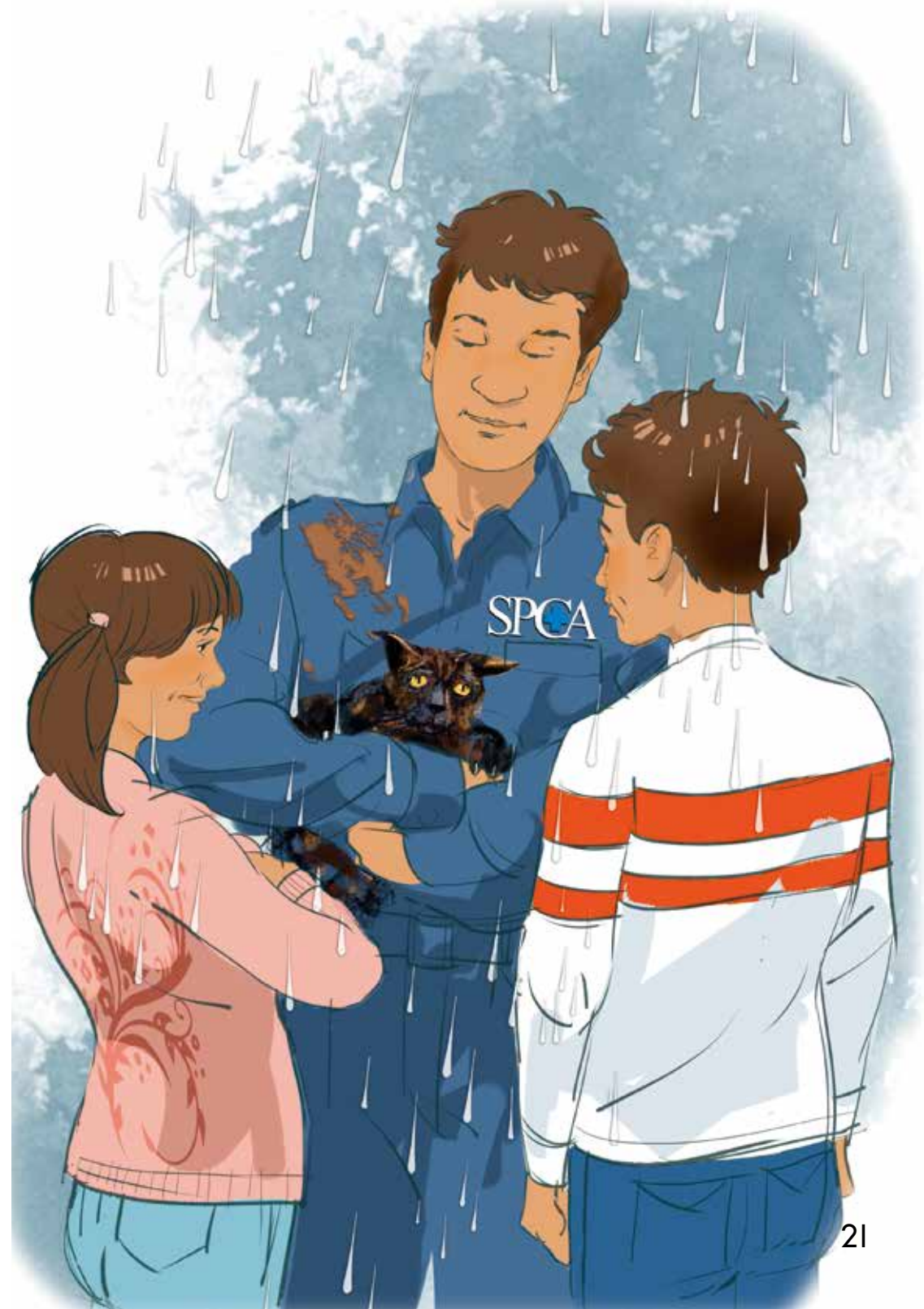

“Mo ‘unu atu mu’a ongo tamaiki. Tuku mai kiate au ke u ‘ai,” ko e le’o’ ange ia.

Na’e ongo mai ha toutou kokono pea tapua foki ha maama fakataha mo e tafia atu ‘a Pudding ‘i he ‘aukolo ki tu’a ‘a e vai’ mei he fakatafe’ ‘o hapo’i hake ia ‘e Bob, ko e ‘inisipēkita mei he SPCA. Na’e malimali hifo ‘a Bob pea pehē foki kia Sam pea mo Charlie.

“Kātaki pē he pelepela ‘a ho vala’,” ko Sam ange ia kia Bob. “Ka na’a’ ku ui koe’ he na’e ‘ikai kema lava’i.”

“Me’a mālie ‘a ho’omo fetu’utaki ange’,” ko Bob ia, “Sai ketau ‘ave ai leva ‘a e fo’i nga’unga’u ko’eni’ ki he SPCA ke vakai’i ‘e he tōketaa’.”

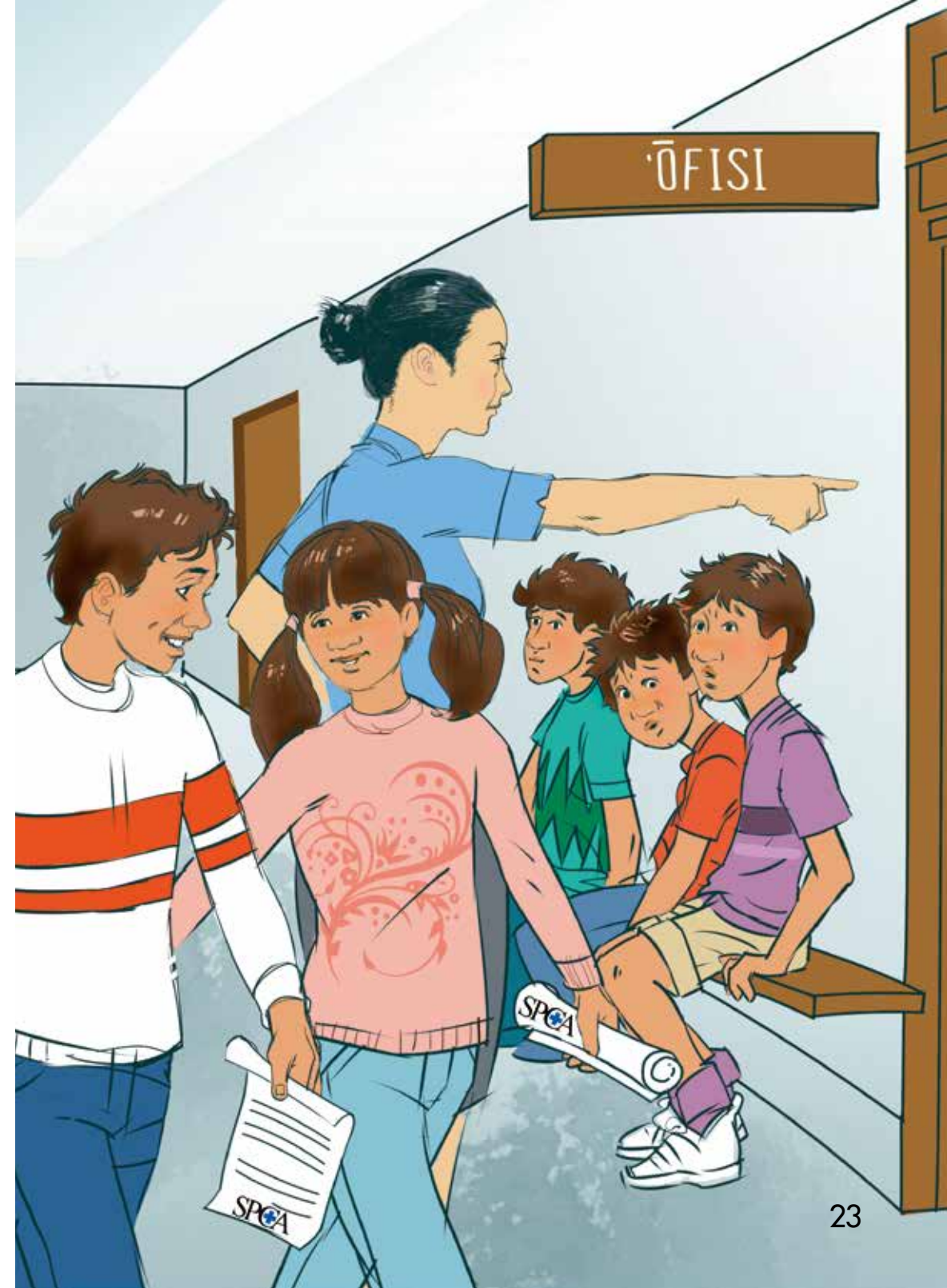
Vahe 7

Na'e malimali fiefia foki 'a e faiako pule', Ms Ling, 'i he'ene foaki atu kia Charlie mo Sam 'a 'ena tohi fakamo'oni mei he SPCA koe'uhi ko 'ena fakahaofi 'a Pudding he tutuku 'a e ako'.

“Na’e telefoni mai ‘a Bob mei he SPCA ‘o fakamatala kotoa mai ‘a e me’a na’e hoko’,” ko ‘ene fakamatala’ ia. “Pea ‘oku’ mau loto māfana kotoa ‘i he me’a na’a’ mo fai’. ‘Oku’ mau toe fiefia foki Sam ‘i he’emau fanongo ai ‘e ‘oatu ‘a Pudding ‘o tauhi ‘e homou fāmili’ ‘i ha ‘osi hano sivi he SPCA. ‘E fakafiefia ange ki ai ha’ane nofo mo kimoutolu ‘i ha’ane nofo he lalo fale sipoti’.”

'I he hū atu 'a Sam mo Charlie mei he 'ōfisi 'o Mr Ling, na'a' na fakalaka hake he kau tautehina Burton' 'i tu'a. Na'e 'ikai malimali ange ha taha pea pehē foki mo Ms Ling 'i he'ene hū mai 'o ui ange kinautolu ki 'ōfisi'.

Na'e fakakuitaha atu 'a Charlie kia Sam. "Ko e me'a pē eni na'e tonu ke iku ki ai'", ko ia atu ia mo 'ene kata'. "Ma'u 'e koe 'a Pudding ka 'oku tui 'e ma'u me'a kehe 'a e kau tautehina' ia".

Ko e Fale'i ke Mo'ui Nonga mo Fiefia ha Pusi

Ko e pusi' ko e manu 'oku manakoa hono fakalalata', ka 'oku 'i ai e ngaahi me'a ke ke 'ilo kae lava 'o mo'ui lelei mo fiefia foki.

- Tenau fiema'u ha feitu'u 'e lava kenau hola 'o nofo malu ai 'o kapau tenau ilifia pe ongo'i mafasia.
- Ko honau natula' pē foki 'a 'enau vavaku 'a e kāpeti' pe ko e naunau fale'. Ko 'enau fakamata ia 'a honau pesipesi' pea mo faofao 'a e ngaahi uoua 'o honau sino'. Ko e vavaku', ko e founa fetu'utaki ia 'a e fanga pusi' 'ia kinautolu. 'E hao e naunau fale' kapau 'e tutu'u hifo 'a e pesipesi' pe fokotu'u ha fu'u pou pē ko ha konga kāpeti vavaku'anga.
- Toutou polosi pea 'e ma'a ange ai pea fakasi'isi'i 'a e ngangana pea mo e fihifihi hono fulufulu'. Te mo toe vāofi lelei ange ai mo e pusi' pea to e lava 'o vakai'i ai na'a 'oku lavea pe fefulofulai.
- Huhu malu'i 'a ho'o pusi' ke malu'i ia mei he ngaahi mahaki'.
- Kapau 'oku 'i ai ha pusi 'a ho kaume'a' 'oku te'eki ai ke faito'o, fakahā ange ki ai kenau fetu'utaki ki he toketā monumanu', fekau'aki mo e faito'o' ni ke toe tokosi'i ange ai 'a e fanga pusi li'aki'.

- 'A'ahi atu ki he uepisaiti kids.spcaeducation.org.nz
'o sio ai he fakahinohino ki hono tauhi 'o e pusi'

Sam and Charlie Love Pudding

© 2016 Society for the Prevention of Cruelty to Animals Education, Auckland, New Zealand

Published by Wendy Pye Publishing Limited for SPCA Education

Text by John Carr

Illustrations by Mike Wilkin

This Tongan edition published 2019

ISBN: 978-1-98-857813-2

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording or any information storage and retrieval system, without permission in writing from the publishers.

Distributed in New Zealand by The SPCA

3047 Great North Road, New Lynn, Auckland 0640, New Zealand